

“Οι ρίζες μας”

5^ο Γυμνάσιο Παλαιού Φαλήρου

Περιεχόμενα:

<i>Κρήτη, Ξανθούλη Ειρηνίκη</i>	<i>3</i>
<i>Κρήτη, Μαυριδάκη Εύα</i>	<i>7</i>
<i>Ήπειρος, Καρυδομάτη Δήμητρα</i>	<i>8</i>
<i>Τρίκαλα, Γκαγκανάτσου Αλεξάνδρα</i>	<i>11</i>
<i>Νάξος, Σερβέ Αγνή.....</i>	<i>13</i>
<i>Μάνη, Μπουλιγαράκης Νίκος</i>	<i>17</i>
<i>Αίγυπτος, Νακκάς Αλέξανδρος</i>	<i>20</i>
<i>Κύπρος, Μιχαηλίδης Φίλιππος</i>	<i>23</i>
<i>Σμύρνη, Μπουτούρης Μιχάλης</i>	<i>27</i>
<i>Τίτλοι τέλους</i>	<i>31</i>

ΚΡΗΤΗ

Κατάγομαι από τη **Γέργερη** του Ηρακλείου της Κρήτης. Είναι

ένας μεγάλος οικισμός

του Δήμου Γόρτυνας

με 1.226 κατοίκους.

Βρίσκεται στους

πρόποδες του Όρους

Ίδη ή Ψηλορείτη.

Στο χωριό υπάρχουν
Φουντάνα, από την

οποία υδρευόταν η αρχαία Γόρτυνα, η Μάη Βρύση και η Πέρα Βρύση. Είναι από τις λιγοστές πηγές του Ψηλορείτη, με σημαντικότερη αυτή του Ρούβα από όπου υδρεύεται η εταιρία εμφιάλωσης νερού “ΡΟΥΒΑ”.

Δρώμενα γίνονται κατά την κοντινή περίοδο γιορτών των εκκλησιών όπως ο Άγιος Στυλιανός, ο Προφήτης Ηλίας και ο Άγιος Γεώργιος ο Μεθυστής, όπου ανοίγουν για πρώτη φορά τα βαρέλια με το κρασί και γιορτάζουν τον πολιούχο. Σε μικρή απόσταση είναι χτισμένη η Παναγία η Κερά, όπου στις 14 Αυγούστου (1944) οι Γερμανοί εκτέλεσαν 25 Γεργιανούς. Στη μνήμη τους γίνεται ένα μεγάλο μνημόσυνο, συνοδευόμενο με ριζίτικα τραγούδια που ψάλουν οι κάτοικοι και κατάθεση στεφανιών.

Από τις 15 Αυγούστου και για 15 μέρες, γίνονται εκδηλώσεις στο Γυμνάσιο. Γλέντια με ζωντανή παραδοσιακή μουσική που παρευρίσκονται οι κάτοικοι του χωριού, όπως επίσης και των γειτονικών χωριών. Ένα από αυτά είναι και η μέρα της Ασκομανδούρας που ξεκινάει από νωρίς το απόγευμα. Οι κατασκευαστές της παραδοσιακής Ασκομανδούρας του χωριού, οι λίγοι που έχουν απομείνει, μιλάνε για τον τρόπο κατασκευής και παιξίματος του οργάνου. Αργότερα γίνεται

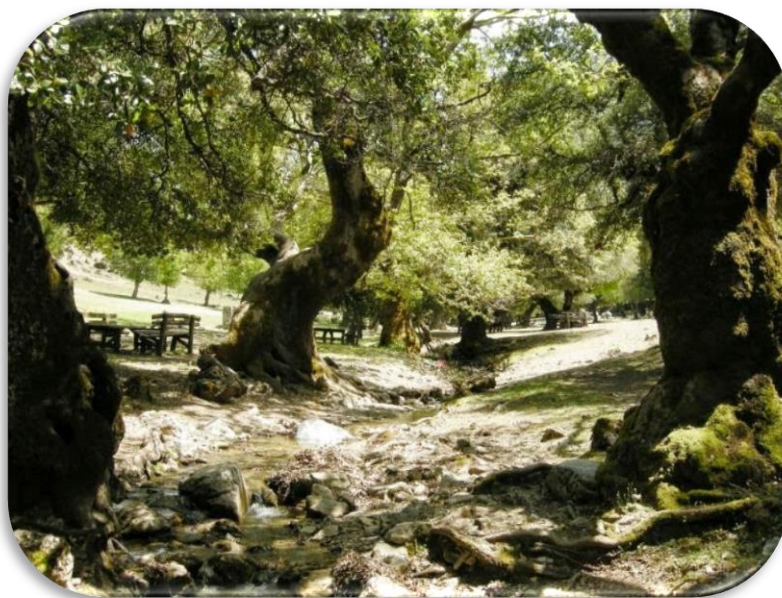

γλέντι με κύριο όργανο τον ασκό, από διάσημους τοπικούς οργανοπαίχτες και τελειώνει πολύ αργά το βράδυ.

Λίγο πιο έξω από τη Γέργερη,

πάνω σε έναν λόφο βρίσκεται η λίμνη “Στου Διγενή τη μνήμη” ή αλλιώς “Βρωμολίμνη”. Γεμίζει με το νερό της βροχής το χειμώνα και το καλοκαίρι είναι ξηρή. Δίπλα έχουν δημιουργήσει μια τεχνητή λίμνη που τροφοδοτείται από τις πηγές της Γέργερης. Ονομάστηκε έτσι, γιατί λένε πως εκεί είχε θαφτεί ο Διγενής Ακρίτας και στη φυσική λίμνη ήταν το κεφάλι του.

Στα υψώματα πάνω από το χωριό βρίσκεται το πρινόδασος του Ρούβα με το ξωκλήσι του Αγίου Ιωάννου. Εκεί θα βρει κανείς και τα μητάτα των κτηνοτρόφων της Γέργερης, όπου τον Μάιο γίνονται οι κουρές.

Πριν πολλά χρόνια στο χωριό υπήρχε ο μύλος του Παπά Χατζή ο οποίος καθιέρωσε τον Γεργιανό πηδηχτό -παραδοσιακός χορός του χωριού- συνοδευόμενος από το τραγούδι “*Του παπά Χατζή το μήλο*”. <https://youtu.be/IG5M6qZn-Lo?t=41>

Παραδοσιακός κρητικός χορός είναι ο **Μαλεβιζιώτης ή Καστρινός**. Χορεύεται σε όλα τα μέρη της Κρήτης καθώς είναι γνωστός σε πολλά μέρη της Ελλάδας. Το όνομα *Μαλεβιζιώτης* το πήρε από την επαρχία του Μαλεβιζίου στο Ηράκλειο, ενώ *Καστρινός* γιατί το Ηράκλειο λεγόταν Κάστρο. Είναι γρήγορος και ζωηρός χορός. Αποτελείται από 8 βήματα μπροστά και 8 πίσω. Χορεύεται από άντρες και γυναίκες ενώ ο πρώτος χορευτής ή χορεύτρια χορεύει σε αυτοσχέδιες φιγούρες. Συνοδεύεται από παραδοσιακή μουσική με λύρα, βιολί, λαγούτο, μαντολίνο ή ακόμα και Ασκομανδούρα.

Την Καθαρά Δευτέρα γίνεται μία μεγάλη γιορτή στο κεντρικό δρόμο του χωριού όπου οι κάτοικοι ντύνονται μασκαράδες με δέρματα ζώων και διάφορες μεταμφιέσεις. Αναπαριστούν τη σπορά, το γάμο και φορώντας κουδούνια χορεύουν τον Αρκουδιάρικο χορό με το τραγούδι “Πώς το τρίβουν το πιπέρι;”.

Επίσης, την καθαρά Δευτέρα παίρνουν ένα γλειφιτζούρι το βουτάνε σε πρόβειο γιαούρτι και το δένουνε από την άκρη με έναν μακρύ σπάγκο. Έπειτα, τα παιδιά (5-20 ετών) δένουν τα μάτια τους και προσπαθούν να πιάσουν το γλειφιτζούρι με το στόμα καθώς ο μεγαλύτερος στη γιορτή το γυρίζει γύρω γύρω. Όποιος καταφέρει και το πιάσει έχει την τύχη με το μέρος του και ξορκίζουν το κακό και υποδέχονται τη σαρακοστή.

ΚΡΗΤΗ

Τοπικοί Ιδιωματισμοί:

Όπως σε κάθε χώρα διαφέρουν οι διάλεκτοι έτσι και σε κάποιους τόπους της Ελλάδας ο τρόπος ομιλίας διαφέρει. Έτσι στην Κρήτη έχουμε:

Κατέω = ξέρω

Αναστορούμαι = θυμάμαι

Ήντα = τι

Κουράδια = πρόβατα

Κουκοσάλι = χαλάζι

Απατός = εαυτός

Μπαλοθιές = πυροβολισμοί

(με χαρμόσυνο σκοπό
συνήθως)

Ιέλα = έλα

Έπαε = εδώ

Εδά = τώρα

Κουζουλαμάρα = τρέλα

Ξεμιτεύω = σώζω

Μελίτακας = μυρμήγκι

Μεσκλός=

=καθαρός/πόσιμος ποταμός

Λάλη = γιαγιά

Γκοσκοσές = φανελάκι

Τσιβός = σγουρός

Ξεσμιλιώνω = ξεσηκώνω

Φτενός = λεπτός

Οψές = χτες

Χούι = συνήθεια

Παντέρμος = καημένος

Πράμα = τίποτα

Ποθές = πουθενά

Δέτης = γκρεμός

Κουλούκι = κουτάβι

Άντεστε = ελάτε

Σύντεκνος = νονός

Ωζά/Εχνη = ζωντανά/ζώα

Άθος = στάχτη

Χαρώ το = τι όμορφο

Μπλάβο = μπλε

Γιάντα = γιατί

ΗΠΕΙΡΟΣ

Ενδιαφέρουσες πληροφορίες:

Ήπειρος, μια λέξη που κουβαλάει στην πλάτη της χιλιάδες χρόνια ιστορίας. Ένας τόπος που μπορεί να μαγέψει τον καθένα μας με τα όμορφα φυσικά του τοπία και αξιοθέατα. Ένας τόπος που μπορεί να κάνει τον κάθε επισκέπτη να τον ερωτευτεί και να θέλει να μείνει για πάντα εκεί. Όσοι έχουν το προνόμιο να έχουν «ρίζες» από την Ήπειρο ξέρουν πολύ καλά πως είναι να ζεις σε έναν τόσο ξεχωριστό τόπο. Η Ήπειρος είναι χωρισμένη σε 4 νομούς: της Θεσπρωτίας, της Άρτας, των Ιωαννίνων και της Πρεβέζης. Κάθε νομός έχει και κάτι διαφορετικό αλλά όλοι έχουν κοινό την *παράδοση* και την *ιστορία*. Η οικογένειά μου κατάγεται από τον νομό της Πρεβέζης και συγκεκριμένα από την Πάργα, για αυτό οι πληροφορίες είναι κυρίως από αυτόν τον τόπο.

Ιστορία:

Η ύπαρξη της Ηπείρου χρονολογείται από την παλαιολιθική εποχή. Σημαντικά ευρήματα που δικαιολογούν την ύπαρξη της βρέθηκαν στο Νεκρομαντείο του ποταμού Αχέροντα και στο μαντείο της Δωδώνης. Σε αντίθεση με όλα τα υπόλοιπα ελληνικά φύλλα που διαμορφώθηκαν στα

πρότυπα της πόλης-κράτους, οι Ηπειρώτες ζούσαν σε μικρά χωριά, πράγμα που διατηρείται ακόμη και σήμερα. Το 146π.Χ. , μετά την ρωμαϊκή κατάκτηση η περιοχή ονομάστηκε «παλαιά Ήπειρος», ενώ το 1204, όταν έγινε η σταυροφορία στην Πόλη, ο Κομνηνός έχτισε το Δεσποτάτο της Ηπείρου με πρωτεύουσα την Άρτα. Το σκοτεινότερο σημείο στην ιστορία της Ηπείρου ήταν κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Την περίοδο αυτή οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις δόθηκαν στους Οθωμανούς με αποτέλεσμα πολλοί Ηπειρώτες να εγκαταλείψουν την περιοχή για μια καλύτερη ζωή. Σαν αποτέλεσμα, αυτή η αναγκαστική μετανάστευση είχε την δημιουργία μιας γενιάς οικονομικά ισχυρής και μορφωμένης που συνέβαλαν μέγιστα στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Σεβασμό προκαλεί όμως και το άκουσμα της λέξης «Σουλιώτισσες» που κατάφεραν με τον δικό τους τρόπο να συνεισφέρουν στον πόλεμο. Γνωστές έγιναν όχι μόνο για τη συνεισφορά τους αλλά και για την ανδρεία τους απέναντι στον εχθρό προτιμώντας να πέσουν στον γκρεμό παρά να παραδοθούν. Η Ήπειρος κατά τη Μεταπολεμική εποχή (1940) υπήρξε από τις πιο παραμελημένες οικονομικά περιοχές της Ελλάδας και οδήγησε πολλούς στη μετανάστευση αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Όμως, τις τελευταίες δύο δεκαετίες η περιοχή έχει αναπτύξει ιδιαίτερα τον τουρισμό της.

Έθιμα:

Ισχυρό στοιχείο για την διατήρηση της φυλετικής ταυτότητας ενός λαού στο πέρασμα των αιώνων, αποτελούν τα έθιμα του. Πολλά έθιμα της Ηπείρου είναι αρχαία ειδωλολατρικά διότι διαμορφώθηκαν από τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε

περιφέρειας του ελλαδικού χώρου. Κατά την μακραίωνη νύχτα της τουρκοκρατίας -483 ολόκληρα χρόνια- κράτησαν αναμμένη την πνευματική δάδα του έθνους. Τα δημοτικά τραγούδια αποτελούν το κυριότερο χαρακτηριστικό της παράδοσης της Ηπείρου. Είναι άμεσα συνδεδεμένα με τον τόπο, τον χρόνο, τα πρόσωπα ή με κάποιες φανταστικές επινοήσεις και αλληλοσυνδέονται με ιστορικά ή προϊστορικά στοιχεία της προφορικής παράδοσης. Ο δημιουργός τους δεν φανερώνεται ποτέ παρόλο που αυτά τα τραγούδια είναι γνωστά σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Φανερώνουν ήθη και έθιμα της εποχής και συνδέουν τον θαυμασμό για την φύση με κάποιο αισθηματικό ενδιαφέρον του δημιουργού ή κάποιο ιστορικό γεγονός.

Φαγητό:

Η παρασκευή διάφορων φαγητών, η συνεύρεση των οικογενειών και το γλέντι, ανάλογα την γιορτή, είναι ακόμα ένα χαρακτηριστικό της Ηπείρου. Οι οικογένειες συγκεντρώνονται, γιορτάζουν και περνάνε μαζί ωραίες στιγμές.

Συνοδεύονται με μουσική και τα φαγητά κρίνονται από την γιορτή.

ΤΡΙΚΑΛΑ

Έθιμα

Κατά τη διάρκεια του δωδεκαήμερου (από την παραμονή των Χριστουγέννων έως και το πρωί του Αγιασμού, στις 6 Ιανουαρίου) πραγματοποιούνται πολλά έθιμα. Ένα από αυτά είναι η **Ρογκατσάρια**. Ανήμερα των Θεοφανίων οι πιστοί μεταμφιέζονται φορώντας μάσκες με τρομακτική όψη, φέρουν κουδούνια και τριγυρνούν στα χωριά δημιουργώντας θορύβους. Το συγκεκριμένο έθιμο συμβολίζει την εκδίωξη των Καλικατζάρων και έχει ρίζες από την αρχαία Ελλάδα. Άλλο ένα έθιμο είναι η **Γουρουνοχαρά**. Η σφαγή του γουρουνιού είναι ιεροτελεστία σε κάθε οικογένεια. Το γουρούνι το οποίο έκτρεφαν όλο τον χρόνο για αυτό το σκοπό, το σφάζουν οι άντρες του σπιτιού την παραμονή των Χριστουγέννων. Ύστερα, οι γυναίκες καίνε λίγο κάρβουνο μαζί με θυμίαμα, θυμιατίζουν τους άντρες και το γουρούνι και λένε “*να το φάτε με υγεία και του χρόνου μεγαλύτερο*”.

Χοροί

Μερικοί από τους χορούς των Τρικάλων είναι:

- 1) Μπεράκι:** Οι χορευτές, άνδρες και γυναίκες, κινούνται ελεύθερα στο χώρο κάνοντας ποικιλία κινήσεων.
- 2) Καγκέλι:** Χορεύεται και στην Ήπειρο και αρχίζει με αργό και εξελίσσεται σε γρήγορο τέμπο.
- 3) Σβανιάρια:** Είναι στρωτός χορός στα δύο με βήματα σβαρνίσια, εξού και το όνομα.
- 4) Συρτός στα τρία:** Έχει τρίσημο ρυθμό αλλά συντονίζεται και σε τετράσημο.

Φαγητά

Τα φαγητά που ξεχωρίζουν στα Τρίκαλα είναι οι πίτες και το κρέας. Οι πίτες φτιάχνονται με πολλές στρώσεις λεπτών φύλλων ζύμης και γέμιση της αρεσκείας του καθενός. Οι πιο δημοφιλείς είναι το σπανάκι, το τυρί και ο τραχανάς. Τέλος, το κρέας είτε θα το αργοψήσουν σε τσουκάλια είτε σε κάρβουνα.

ΝΑΞΟΣ

Χοροί:

Στους ναξιώτικους χορούς υπάρχει έντονο ερωτικό στοιχείο αν και ο χορός αντιπροσωπεύει πολλές πτυχές της ζωής του Ναξιώτη. Οι περισσότεροι χοροί είναι αντικριστοί και συρτοί.

- **Συρτός:** Ο νησιώτικος χορός, όπως και οι περισσότεροι του Αιγαίου, είναι ομαδικός, με επικρατέστερο σχήμα τον ανοικτό ή κλειστό κύκλο. Είναι από τους πιο δημοφιλείς χορούς με χαρακτηριστικό του γνώρισμα την ποικιλία κινήσεων στην έκφραση.
- **Μπάλος:** Η μελωδία του μπάλου είναι χαρούμενη και λυρική. Χορεύεται συνήθως από ζευγάρια κι ενσωματώνει όλα τα στοιχεία του φλερτ. Οι άνδρες παλιότερα δεν μπορούσαν να πλησιάσουν εύκολα τις γυναίκες και ο Μπάλος ήταν μια ευκαιρία να «φλερτάρουν».

- **Βλάχα:** Άνδρες και γυναίκες που πιάνονταν στους ώμους τη χόρευαν κυρίως τις Απόκριες. Αποτελείται από δύο μουσικά μέρη, ένα αργό και ένα γρήγορο και συνήθως συνοδεύεται από τραγούδι.
- **Κοτσάκια:** Χορευόταν στην Κωμιακή (Κορωνίδα) και συνήθως ήταν ο χορός που ακολουθούσε τον Καλαματιανό στην αρχή του γλεντιού. Συνήθως, συνοδεύεται από την τσαμπούνα.

Ιστορία:

Η μυθολογία κατέχει μια πολύ σημαντική θέση στον ιστό της ιστορίας και του πολιτισμού της Νάξου. Οι νέοι χόρευαν στεφανωμένοι με κληματόβεργες, ενώ οι σάτυροι ήταν χορευτές μεταμφιεσμένοι. Λέγεται ότι το έθιμο των Απόκρεω με τους μασκαράδες (μεταμφιεσμένους) είναι κατάλοιπο της διονυσιακής λατρείας. Στη Νάξο λατρεύτηκε και ο Απόλλωνας, ο θεός του φωτός και της μουσικής. Ήταν γιος του Δία και της Λητώς, η οποία λόγω της οργής και του κατατρεγμού της από τη Ήρα, τη σύζυγο του Δία, προστατεύτηκε από τον Ποσειδώνα

και μεταφέρθηκε με δελφίни στη Δήλο, όπου και γέννησε τον Απόλλωνα και την Άρτεμη. Οι μετακινήσεις των νησιωτών μας στις Μικρασιατικές ακτές, άφησαν ανεξίτηλο το σημάδι της νησιώτικης μουσικής στην Ανατολή, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ευρύτερη εξάπλωση της. Στη Νάξο, όπως και σε όλες τις Κυκλάδες, υπερισχύει δυτικό στοιχείο και γενικότερα οι επιρροές του Δυτικού πολιτισμού. Τα νησιώτικα τραγούδια συνεχίζουν μέχρι σήμερα, να κερδίζουν την αγάπη, τόσο των παλιών, όσο και των νέων γενιών, αποδεικνύοντας ακόμα μια φορά τη μεγάλη πολιτιστική, διαχρονική τους αξία.

Ποτά:

Το γνωστό λικέρ παράγεται αποστάζεται και εμφιαλώνεται στο νησί. Υπέροχο χρώμα, λεπτό και μεθυστικό άρωμα Στη Νάξο άνθησε η καλλιέργεια των Κιτρόδεντρων, τους 3 τελευταίους αιώνες. Πριν από ενάμιση αιώνα ο καρπός του κίτρου γινόταν κονσέρβα με άλμη από θαλασσινό νερό και εξαγόταν μαζικά, ενώ τα φύλλα κιτριάς χρησιμοποιούνταν για να αρωματίσουν τη ρακή, το κιτρινόρακο όπως το έλεγαν. Η ιστορία του λικέρ είναι μεγάλη και αρχίζει αιώνες πριν. Το λικέρ κίτρο Νάξου μαζί με το σαρτρέζ και το τριπλ σεκ εξαγονταν στις ευρωπαϊκές χώρες, την Αίγυπτο αλλά και την Αμερική. Οι καρποί εξαγονταν στο εξωτερικό σε μεγάλες ποσότητες. Τα τελευταία χρόνια η καλλιέργεια έχει μειωθεί δραματικά. Η παραγωγή του Κίτρου αρχίζει με τη συγκομιδή των φύλλων από τον Οκτώβριο έως και το Φεβρουάριο. Τα φύλλα καθαρίζονται και τοποθετούνται με μίσχο, φλούδα καρπού νερό και οινόπνευμα σε παραδοσιακούς χάλκινους άμβυκες. Έπειτα από 12 ώρες γίνεται η απόσταξη. Ανάλογα με την ποσότητα και το άρωμα γίνεται δεύτερη και τρίτη απόσταξη. Έτσι η γεύση γίνεται πιο έντονη. Το απόσταγμα αραιώνεται με νερό. Το διάφανο

λουλουδάτο λικέρ κιτριάς παράγεται σε τρεις διαφορετικούς τύπους με διαφορετικά χρώματα (πράσινο, κίτρινο και λευκό) με διαφορετικό ποσοστό αλκοόλ και ζάχαρης. Η ετήσια παραγωγή δεν ξεπερνά πλέον τις 20.000-25.000 φιάλες. Το λικέρ κίτρο Νάξου είναι Π.Ο.Π. Προϊόν.

ΜΑΝΗ

Η Ιστορία της Μάνης:

Σύμφωνα με αρχαιολογικές έρευνες στην περιοχή, η Μάνη ήταν κατοικημένη από την παλαιολιθική εποχή. Τα ευρήματα στο Σπήλαιο Απήδημα και ο "Ταινάριος άνθρωπος" έχουν αυξήσει κατακόρυφα το επιστημονικό ενδιαφέρον για την περιοχή. Οι πρώτοι κάτοικοι, κατά τον περιηγητή Πausανία, ήταν οι Λέλεγες και ακολούθησαν οι Αχαιοί και οι Δωριείς. Για τους επόμενους αιώνες η ιστορία της Μάνης ταυτίστηκε με τη Σπάρτη. Στα ρωμαϊκά χρόνια αποτέλεσε ιδιαίτερη ομοσπονδία, «*το Κοινό των Λακεδαιμόνιων*». Στα βυζαντινά χρόνια κατά τον αποικισμό των Σλάβων στην Πελοπόννησο (8^ο αι.μ.Χ.), εγκαταστάθηκαν Σλάβοι γύρω από τη Μάνη και κυρίως στις πλαγιές του Ταΰγετου. Οι Μανιάτες στα μέσα του 9ου αιώνα, όταν ήρθε ο Νίκων ο Μετανοείτε για να τους εκχριστιανίσει και έπειτα, να εξελληνιστούν. Στους αιώνες που ακολούθησαν οι κάτοικοι της περιοχής αποσύρθηκαν στα ορεινά του Ταΰγετου, όταν οι Άραβες έσπειραν τον τρόμο στα ελληνικά παράλια.

Ήθη, έθιμα και καθημερινή ζωή:

Τα μοιρολόγια αποτελούν έμμετρα στιχουργήματα, τραγούδια θρηνητικά, τα οποία απαγγέλλουν οι άνθρωποι κατά το θάνατο αγαπημένων τους προσώπων. Τα πρώτα μοιρολόγια γράφτηκαν από τον Όμηρο, όπου αναφέρονται νεκρώσιμα τραγούδια της Εκάβης, του Αχιλλέα, της Ανδρομάχης, κτλ., με περιεχόμενο πανομοιότυπο σχεδόν με τα μετέπειτα μοιρολόγια. Στην Μανιάτικη κοινωνία, τα μοιρολόγια υποκαθιστούν τα τραγούδια, αποτελώντας την μοναδική μορφή λαϊκής ποίησης και μεταφέρονται από γενιά σε γενιά, ενώ και σήμερα ακόμα αυτοσχεδιάζουν, κυρίως οι Μανιάτισσες, δημιουργώντας "επαινετικά του νεκρού" τραγούδια.

Την πρώτη θέση στην ιεραρχία της οικογένειας κατείχε ο πατέρας ή σε περίπτωση θανάτου ο πρωτότοκος γιος. Τα θηλυκά μέλη δεν είχαν ούτε κληρονομικά αλλά ούτε και δικαιώματα. Το διαζύγιο ήταν άγνωστη λέξη. Οι άνδρες ήταν διαρκώς απασχολημένοι είτε με τους οικογενειακούς πολέμους είτε ενάντια στους εξωτερικούς εχθρούς. Αυτός ήταν και ο κυριότερος λόγος που ξεχώριζαν τα αγόρια, γιατί αποτελούσαν ασφάλεια για την οικογένεια και μέγιστη προσφορά στην πατρίδα εν καιρό πολέμου. Η Μανιάτισσα παρουσιάζεται ως αφοσιωμένη στην οικογένεια αλλά ως λεβέντισσα και συχνά ως σύμβολο θάρρους και αυταπάρησης (ειδικά μετά την Μάχη του Διρού, όπου οι γυναίκες με τα δρεπάνια του θερισμού απώθησαν την επίθεση του Ιμπραήμ στη Μάνη 1826).

Φαγητά:

Η Μάνη φημίζεται για τις μικρές τηγανιτές λιχουδιές γλυκές ή αλμυρές, φτιαγμένες από ζύμη. Τηγανισμένες σε μπόλικο ελαιόλαδο χρυσαφένιες και πολύ νόστιμες.

- 1. Πιταράκια:** Κομμάτια φύλλου τηγανισμένα σε μπόλικο ελαιόλαδο. Χρυσάφενιες τηγανιτές και πεντανόστιμες, τραβηχτές παραδοσιακές πιτούλες, που πήραν το όνομά τους επειδή τραβάνε τις άκρες της ζύμης την ώρα που τις ρίχνουν στο τηγάνι.
- 2. Δίπλες:** Ξακουστές για κέρασματα σε γιορτές, γάμους, γεννήσεις συμβολίζουν την χαρά και την αφθονία. Φτιαγμένες με αφράτη ζύμη, μέλι, κανέλα και χοντροτριμμένα καρύδια.
- 3. Λαλάγγια ή Τηγανίδες:** Τηγανιτή ζύμη που έφτιαχναν εθιμικά δύο φορές το χρόνο (Χριστούγεννα – Φώτων). Η ουδέτερη γεύση τους δίνει την δυνατότητα αλμυρού ή γλυκού. Αλμυρού πασπαλισμένο με τριμμένη φέτα και ξηρή μυζήθρα ή γλυκού με μαρμελάδες και μέλι.
- 4. Γαλόπιτα:** Η γλυκιά πίτα που συνήθιζαν να φτιάχνουν το Πάσχα με γάλα, αλεύρι και αυγά τυλιγμένα σε χειροποίητο φύλλο, αρωματισμένη με μπόλικη κανέλα.
- 5. Τυρόπιτα:** Ξεσκέπαστη με φρέσκο τυρί και άνηθο. Έχει μόνο ένα φύλλο κάτω και πάνω μένει ανοιχτή. Την έφτιαχναν κυρίως το Πάσχα, κάτι που συνηθίζεται έως και σήμερα.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Επίθετο:

Το επίθετό μου, Νακκάς, προήλθε από το αιγυπτιακό Νακκάσε που σημαίνει καρεκλοποιός που πρέπει να ήταν ο προ προ προ πάππος μου. Όταν ο παππούς μου ήρθε στην Ελλάδα από Νακκάσε έγινε Νακκάς.

Φαγητό:

Χαρακτηριστικό και παραδοσιακό φαγητό της οικογένειας είναι η σάλτσα Χούμους. Μια συνταγή που ξέρει μόνο η θεία Μαίρη και τη φτιάχνει στα περισσότερα οικογενειακά τραπέζια. Ταιριάζει απίστευτα με το ψωμί και κάθε φορά που τη μαγειρεύει είναι πεντανόστιμη.

Παραδόσεις:

Συχνά, ο προ προ προ πάππους μετακινούνταν με καμήλα, το άλογο της ερήμου. Η καμήλα έκανε τις μεταφορές καθώς και τις μεγάλες αποστάσεις πολύ πιο εύκολες, εξού και η ονομασία δρομάδες από τον πολύ δρόμο που διέσχιζαν, αφού η καμήλες δε χρειάζονταν και πολύ φαγητό γιατί αποθηκεύουν ενέργεια στους ύβους τους (καμπούρες). Για παράδειγμα, μια αραβική καμήλα μπορεί τρώγοντας 5-10 κιλά τροφής να ταξιδέψει 30χλμ με 120 κιλά φορτίου.

Μνημεία:

Το πιο αξιόλογο, κατά τη γνώμη μου, μνημείο της Αιγύπτου, μετά την ιστορία της, είναι οι πυραμίδες. Τεράστια θαυματικά κτήρια που χτίστηκαν εκατοντάδες χρόνια πριν και είχαν κυρίως θρησκευτικό χαρακτήρα. Μέσα έθαβαν τους Φαραώ μαζί με τα πολυτιμότερα αντικείμενά τους καθώς και με τη γυναίκα τους.

ΚΥΠΡΟΣ

Πάφος:

Η **Πάφος** είναι πόλη στο νοτιοδυτικό τμήμα της Κύπρου και πρωτεύουσα της ομώνυμης επαρχίας. Η πόλη χωρίζεται σε δύο

επίπεδα: Στην πάνω Πάφο, γνωστή και ως Κτήμα που είναι το εμπορικό κέντρο της πόλης και την Κάτω Πάφο που βρίσκεται χαμηλότερα και παραλιακά και είναι ο κατ' εξοχήν τουριστικός προορισμός του νησιού.

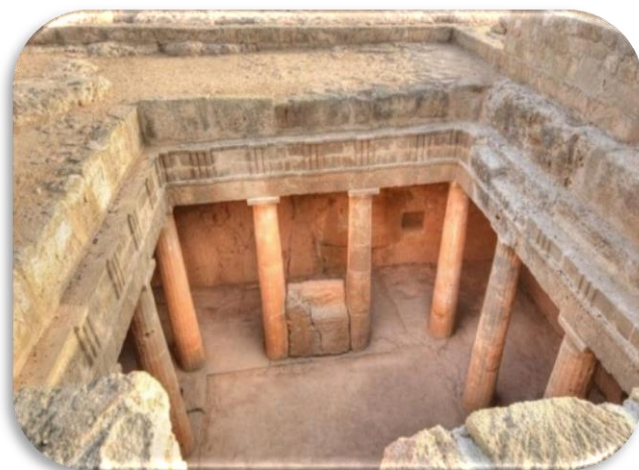
Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις για τον ιδρυτή της Πάφου. Ο Απολλόδωρος ο Αθηναίος αναφέρει τον Κινύρα ως ιδρυτή της Πάφου, ενώ ο Λουτάτιος θεωρεί τον Πάφο, γιο του Κινύρα, ως θεμελιωτή της Πόλης. Ο Πausanίας και ο Όμηρος αναφέρουν σαν ιδρυτή της Πάφου και της Παλαίπαφου τον Αγαπήνορα, Αρκάδα Βασιλιά της Τεγέας που μετά την επιστροφή του από τον Τρωικό πόλεμο ίδρυσε την Παλαίπαφο, τα σημερινά Κούκλια.

Τα κυπριακά βασίλεια διαλύθηκαν κατά τα τέλη του 4ου π.Χ. αιώνα από τον Πτολεμαίο, έναν από τους διαδόχους του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Λίγο πιο πριν ο τελευταίος βασιλιάς της Πάφου Νικοκλής είχε μεταφέρει την έδρα του βασιλείου του δυτικότερα, σε πιο κατάλληλη τοποθεσία, που ονομάστηκε Νέα Πάφος (η σημερινή Κάτω Πάφος). Κατά τα ελληνιστικά χρόνια η Νέα Πάφος έγινε πρωτεύουσα της Κύπρου και γνώρισε λαμπρές ημέρες δόξας, ως έδρα των κυβερνητών της Κύπρου, η οποία είχε ενταχθεί στο βασίλειο των Πτολεμαίων, των Ελλήνων βασιλέων της Αιγύπτου. Όταν η Κύπρος

κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους, το 58 π.Χ., παρέμεινε πρωτεύουσα της Κύπρου και έδρα των Ρωμαίων κυβερνητών του νησιού. Την εποχή εκείνη οικοδομήθηκαν πολλοί ναοί, επαύλεις, ανάκτορα, θέατρο, ωδείο και πολλά άλλα εντυπωσιακά οικοδομήματα, καθώς η πόλη ήταν τειχισμένη με ισχυρά τείχη. Το 45 μ.Χ. έφθασαν στην Πάφο οι Απόστολοι Βαρνάβας, Παύλος και Μάρκος. Η Κύπρος έγινε η πρώτη επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας που διοικήθηκε από χριστιανό κυβερνήτη.

Κατά τα βυζαντινά χρόνια πρωτεύουσα της Κύπρου έγινε η Σαλαμίς. Οι σεισμοί αλλά και οι επανειλημμένες αραβικές επιδρομές μεταξύ του 7ου και του 10ου μ.Χ. αιώνα, οδήγησαν την πόλη στην παρακμή. Από τα μεσαιωνικά χρόνια η πόλη άρχισε να γίνεται γνωστή και με την ονομασία Κτήμα, επειδή αποτελέσε κτήμα βασιλικό (φέουδο). Ήταν τότε το δυτικό λιμάνι της Κύπρου, καθώς και επισκοπική έδρα. Η πόλη γνώρισε τη μεγαλύτερή της παρακμή κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας (1570-1878). Κατά την Αγγλοκρατία κατασκευάστηκαν αρκετά έργα, αλλά η πόλη άρχισε να ακμάζει και πάλι μετά το 1974, οπότε αρκετοί πρόσφυγες μετακινήθηκαν στην πόλη λόγω της Τούρκικης εισβολής.

Σήμερα η Πάφος είναι μία γραφική αλλά και σύγχρονη πόλη. Ήταν η πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2017. Λόγω της σημαντικής της πολιτιστικής κληρονομιάς, η Πάφος ουσιαστικά είναι ένα μεγάλο, ανοικτό μουσείο. Για αυτόν τον λόγο το 1981 η UNESCO πρόσθεσε ολόκληρη την πόλη στον κατάλογο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της. Πραγματικός θησαυρός θεωρούνται τα ψηφιδωτά που

αποκάλυψαν οι ανασκαφές στην Κάτω Πάφο, στην Οικία του Διονύσου, την Οικία του Αιώνος και την Οικία του Θησέως καθώς και οι Τάφοι των Βασιλέων.

Κυπριακή Χοροί:

Οι κυπριακοί παραδοσιακοί χοροί αποτελούν βασική έκφραση του πολιτισμού της Κύπρου. Μέσω των χορών τους οι Κύπριοι επικοινωνούν και εκφράζουν τα συναισθήματά τους. Οι κυπριακοί παραδοσιακοί χοροί χορεύονται από άνδρες, γυναίκες και παιδιά. Συνδέονται με σημαντικές στιγμές της ιδιωτικής/οικογενειακής και συλλογικής/κοινοτικής ζωής των απανταχού Κυπρίων, όπως: θρησκευτικές εορτές, γάμους ή γλέντια.

Το ρεπερτόριο των κυπριακών χορών έχει υιοθετήσει, προσαρμόσει και ενσωματώσει χορευτικά και μουσικά στοιχεία από διάφορες μουσικές παραδόσεις του ευρύτερου Ελληνισμού, όπως των παραλίων της Μικράς Ασίας και της Καππαδοκίας. Το ρεπερτόριο περιλαμβάνει ομαδικούς αλλά και ατομικούς χορούς, χορούς δεξιοτεχνίας με κάποιο αντικείμενο ή εργαλείο και κωμικούς χορούς. Ο πιο διαδεδομένος χορός για τους άντρες και τις γυναίκες είναι ο αντικριστός χορός (*καρ(τ)σιλαμάς*, από την τούρκικη λέξη *karşi*, που σημαίνει αντίκρυ). Στο πλαίσιο της παραδοσιακής κοινωνίας της Κύπρου, όπως αυτή λειτουργούσε μέχρι και τη

δεκαετία του 1970, οι αντικριστοί χοροί χορεύονταν αποκλειστικά από δυο άτομα (μόνο άνδρες ή μόνο γυναίκες). Οι γυναίκες χόρευαν χωριστά από τους άνδρες.

Χαρακτηριστικά των κυπριακών χορών:

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό των κυπριακών χορών είναι ο *αυτοσχεδιασμός* και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι χόρευαν δυο χορευτές και έτσι κυριαρχούσε η σύγκριση και ο ανταγωνισμός. Επιπλέον, οι κυπριακοί χοροί έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1. **Ύψος:** Ενώ οι αντρικοί χοροί είναι εύθυμοι και ζωηροί με καθίσματα και κτυπήματα, αντίθετα οι γυναικείοι είναι συνεσταλμένοι και ντροπαλοί.
2. **Στήσιμο των χεριών:** Ενώ στους άντρες είναι ανοικτά και τεντωμένα στα πλάγια με ζωηρή κίνηση, στις γυναίκες είναι λυγισμένα περίπου στο ύψος των ώμων με ρυθμικές και χαριτωμένες αντισταθμιστικές κινήσεις ισορροπίας, με ή χωρίς μαντήλι.
3. **Ξεχωριστά:** Το κυριότερο ίσως χαρακτηριστικό των κυπριακών χορών είναι ότι οι άντρες χορεύουν χωριστά από τις γυναίκες. Δεν υπάρχουν καθόλου μικτοί χοροί και αυτό αποτελεί μία παγκόσμια πρωτοτυπία. Αυτό συνέβαινε λόγω των αυστηρών ηθών, που επικρατούσαν την τότε εποχή.

Άλλοι Κυπριακοί Χοροί:

Ζεϊμπέκικος Κύπρου, Κυπριακή σούστα, Ο χορός του δρεπανιού, Τάτσια ή Σίτα, Μασιέρι (Μαχαίρι ή Τσιάκκιν), Καντήλα (Ποτήρι), Καρσιλαμάς Κύπρου.

ΣΜΥΡΝΗ

Ιστορία Επιθέτου:

Ονομάζομαι Μπουτούρης Μιχάλης και το επώνυμο μου έχει μια μεγάλη και πολύπλοκη ιστορία...

Ήταν τα δυο αδέρφια “Τσόμος” ο Δημήτρης κι ο Βαγγέλης. Ο Δημήτρης έκανε οικογένεια αποκτώντας έναν γιο, τον Χαράλαμπο. Ο οποίος, με τη σειρά του, έκανε τον Πέτρο και τον Παύλο. Ο Παύλος δούλευε στα χωράφια και μόλις στα 19 του χρόνια έζησε μια περιπέτεια που του άλλαξε όλη του τη ζωή...

Μια μέρα το άλογο του τοπικού Πασά ξεκαρφώθηκε από το σίδερο που το κρατούσε και έτρεξε με τρομερή ταχύτητα και έφτασε μέχρι το χωράφι του αφεντικού του Παύλου. Αυτός βλέποντάς το να τρέχει, ξεριζώνοντας τα καρπούζια, του πετάει ένα κοφτερό σίδερο που βρήκε και το πέτυχε στο σβέρκο. Επειδή το σίδερο ήταν μεγάλο, το άλογο πέθανε. Όταν το έμαθε ο Πασάς αποφάσισε να πάρει εκδίκηση και τον κατηγορήσε συκοφαντικά ότι το πυροβόλησε εσκεμμένα!

Έτσι ο Παύλος αποφάσισε να καταφύγει λαθραία από το Φίλιο το 1881 καθώς δεν είχε το “Διαβατήριο” της τότε εποχής. Από λάθος μπήκε σε ένα πλοίο με προορισμό την Αμερική όμως κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, τον έπιασαν και τον ανάγκασαν να προσφέρει κάτι στη χώρα τους. Εκείνος, αφού ήξερε από σκάφη, μπήκε στο πολεμικό ναυτικό της.

Το 1895, που ήταν 35 χρονών, ταξίδεψε με το ναυτικό στην Αγκίαλο του Βόλου. Εκεί πήγε στο γειτονικό χωριό τον Αλμυρό. Σε ένα καφενείο γνώρισε τη μελλοντική του γυναίκα, την κόρη

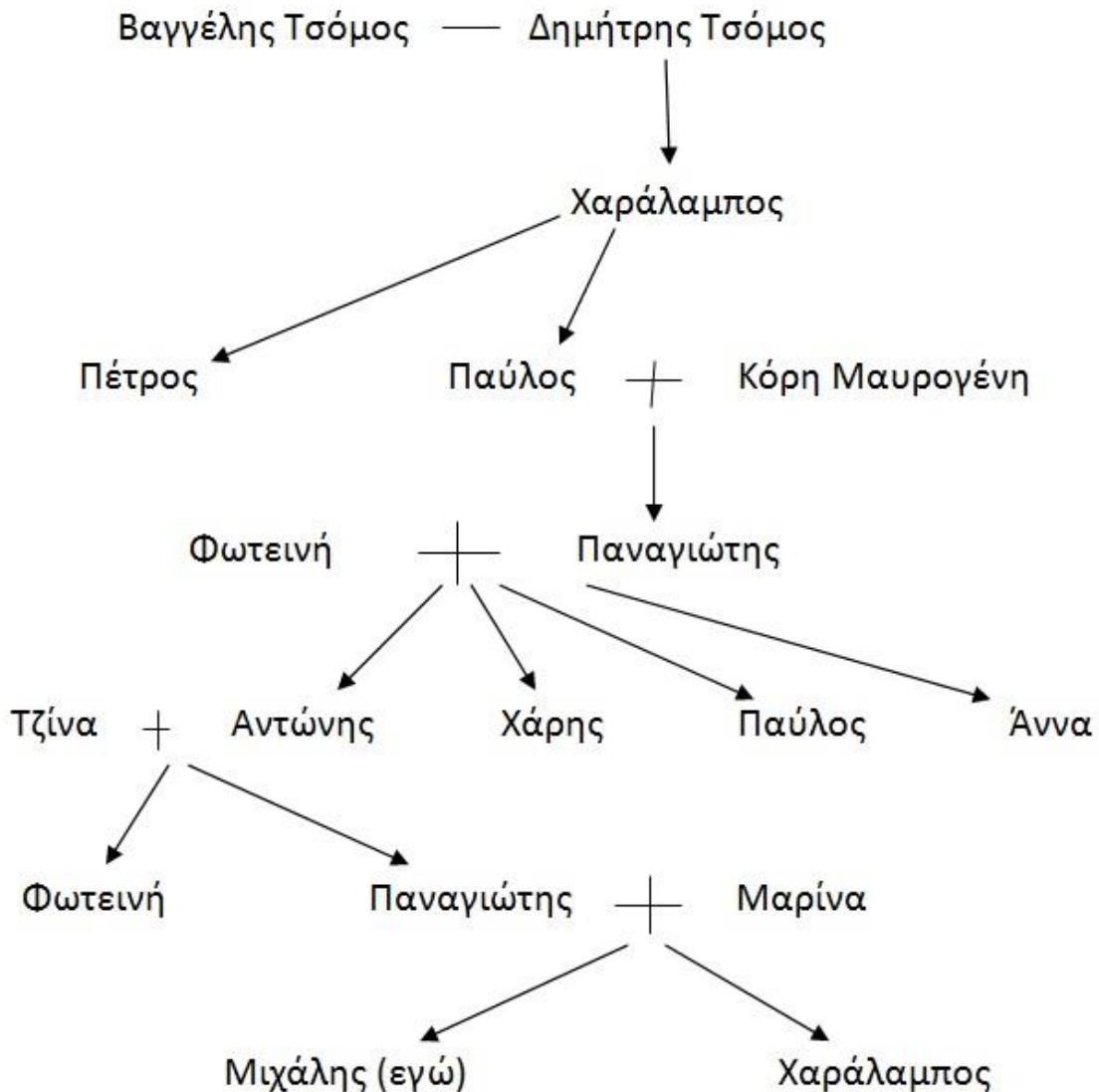
του Μαυρογένη που ήταν 15 χρονών. Επειδή τους έπιασαν να γλυκοκοιτάζονται, πήγαν τον Παύλο στον Μαυρογένη ο οποίος τον ανάγκασε να την αρραβωνιαστεί. Επειδή όμως έπρεπε να γυρίσει πίσω στην Αμερική, υποσχέθηκε πως θα γυρνούσε να την πάρει.

Όταν γύρισε στη Βάση υπέγραψε μια συμφωνία για να αποχωρήσει από το ναυτικό το οποίο ενέκριναν. Έτσι, πήγε πίσω στον Βόλο και πήρε την κόρη του Μαυρογένη ώστε να πάνε στο λιμάνι του Πειραιά να παντρευτούν το 1900. Τελικά, έμειναν στο Φίλιο μέχρι το 1912 που έγινε η ολική καταστροφή της Σμύρνης. Τότε, σώθηκαν αφού έφυγαν με το παιδί τους τον Παναγιώτη και άλλαξαν τα επίθετά τους. Ο Παύλος το έκανε Μπουντούρ και η γυναίκα του Παϊτάρ.

Ο Παναγιώτης έκανε με τη γυναίκα του τη Φωτεινή 4 παιδιά: την Άννα, τον Χάρη, τον Παύλο και τον Αντώνη. Ο Αντώνης παντρεύτηκε την Τζίνα και γέννησαν τη Φωτεινή και τον Παναγιώτη που πήραν το όνομα των παππούδων τους. Τέλος, ο Παναγιώτης, ο μπαμπάς μου, μαζί με τη Μαρίνα, τη μαμά μου, έκαναν τον αδερφό μου τον Χαράλαμπο και εμένα!

Σημασία επιθέτου:

Μπουντούρ σημαίνει «αυτός είμαι» το οποίο με τον καιρό έγινε Μπουτούρης.

Μεσοτοπήτικος Απτάλικος:

Η λέξη Απτάλικος είναι τούρκικη μεταφρασμένη και στα τούρκικα λέγεται “apral haivarsi”. Ο άνθρωπος που δεν περπατάει κανονικά και χοροπηδάει λέγεται στα τούρκικα

Απτάλης. Κάποιοι υποστηρίζουν πως πήρε την ονομασία του από την πόλη «Απτάλεια» ενώ κάποιοι άλλοι από τον Απτάλη (ΝΔ Τουρκία).

Υπάρχει η υπόθεση ότι είναι ζειμπέκικο-αντικριστό άρα και Ζειμπέκικο-Καρσιλαμάς.

Χορεύεται με φιγούρες από ένα 1-4 άτομα ή και χωρίς φιγούρες. Μπορεί όμως κι ο καθένας να κάνει τις δικές του. Είναι πολεμικός χορός αφού τον χόρευαν οπλισμένοι άντρες.

Φαγητό:

Σμυρναίικα σουτζουκάκια: Με ελληνικές και τούρκικες ρίζες η ονομασία της συνταγής αυτής προέρχεται από την τούρκικη λέξη Sucuk που σημαίνει λουκάνικο. Συνήθως συνοδεύονται από ρύζι και μια σάλτσα ντομάτας.

Παροιμίες:

- Η υπομονή είναι πικρή, αλλά ο καρπός της είναι γλυκός.
- Θα θερίσεις ό,τι έσπειρες.
- Χόρτασε η ψείρα και βγήκε στον γιακά.
- Πέσε αγλάδι να σε φάω.
- Τέτοιο κεφάλι, τέτοιο ξύρισμα.

ΤΙΤΛΟΙ ΤΕΛΟΥΣ

Συγγραφείς: Γκαγκανάτσου Αλεξάνδρα Α1, Καρυδομάτη Δήμητρα Α2, Σερβέ Αγνή Α4, Μαυριδάκη Εύα Β3, Μιχαηλίδης Φίλιππος Β3, Μπουλιγαράκης Νίκος Β3, Μπουτούρης Μιχάλης Β3, Νακκάς Αλέξανδρος Β3 και Ξανθούλη Ειρηνίκη Β3.

Συντάκτες: Μαυριδάκη Εύα Β3, Μπογοσιάν Κωνσταντίνα Β3 και Νακκάς Αλέξανδρος Β3.

Υπεύθυνη καθηγήτρια: κα Σιούτη Αμαλία, Θεολόγος
ΠΕ01

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

